

А. С. Гиренко, І. С. Зігунова

*Сумський державний педагогічний
університет імені А.С.Макаренка*

СТАН ТА ПЕРСПЕКТИВИ РЕЛІГІЙНОГО ТУРИЗМУ НА СУМЩИНІ

У статті проаналізовано розвиток релігійного туризму в Україні. Висвітлено питання про стан релігійного туризму на Сумщині. Розглянуто перспективи даного виду туризму в Сумській області.

Ключові слова: *релігійний туризм, перспектива, релігійний туризм в Сумській області.*

The article analyzes the main directions of religious tourism in Ukraine. The issue of the state of religious tourism in Sumy region is covered. Prospects of this type of tourism in Sumy region are considered.

Key words: *religious tourism, perspective, religious tourism in Sumy region.*

Постановка проблеми. У наш час туризм в Україні набуває все більшої популярності, в тому числі – релігійний. Історично саме з релігійного туризму розпочалися

туристичні подорожі у світі. Це стало першим етапом розвитку світових релігій. Релігійний туризм відіграє беззаперечну функцію у формуванні будь-якої етнічної культури. Він залишає свій відбиток на морально-етичних нормах, правилах людства, породжує її взаємозв'язок із навколишнім світом.

Мета – охарактеризувати стан та перспективи релігійного туризму в Сумській області.

Завдання:

- 1) Проаналізувати розвиток релігійного туризму в Україні.
- 2) Вивчити стан релігійного туризму на Сумщині.
- 3) Розглянути перспективи релігійного туризму в Сумській області.

Релігійний туризм почав розвиватися ще з кінця XI століття, і в наш користується неабияким попитом. Перші паломницькі святині були зосереджені в Європі, зокрема Франції, Греції, Італії, Росії, Сербії, а також в Азії – Ізраїлі, Йорданії, Туреччині тощо. Україна також прославилася своїми святинями. Найважливішими об'єктами є монастирі, церкви та храми, чудотворні ікони, мощі святих та інші релігійні цінності, які притягують до себе туристів та паломників, в тому числі – іноземних[4].

Сучасний релігійний туризм виділяє два напрямки:

- 1) *релігійний*, який передбачає відвідання святих місць з екскурсійною метою;
- 2) *паломницький*, пов'язаний, насамперед, з релігійною метою.

Релігійний туризм відіграє важливе значення в галузі туризму. Постійно зростає кількість паломницьких міст, духовних центрів, що завжди приваблює велику кількість туристів.

Наша країна має тисячолітні звичаї, тому наш народ поважає релігію і безпосередньо здійснює паломницькі тури. Якщо вважати, що віряни подорожують тільки з

релігійними цілями, то їх потік становить близько 20%. Звісно це малий відсоток, але в Україні з кожним роком розширюється як релігійний потік туристів, так і тур агенцій, що організовують такі тури[3]. Щоб розробити паломницький тур потрібно розробити концепцію та врахувати такі складові: релігійні об'єкти, харчування, транспорт та розміщення. Також в таких поїздках потрібно узгодити всі нюанси (дізнатися, чи можна відвідувати конкретні релігійні об'єкти, чи можна жінкам відвідувати чоловічий монастир або навпаки).

На українському туристичному ринку є туристичні фірми та агенції, які спеціалізуються в наданні послуг у сфері релігійного туризму для прочан. Їх нараховується близько 130 агенств, які включають не тільки територію України, а й країн Близького Сходу та Європи. Споживачами даного туристського продукту є віруючі люди, яких цікавить конкретний вид релігії. Достатній відсоток складає молодь, яка їздить у короткострокові екскурсії з різних шкіл, коледжів, а також православних гімназій. За статистичними даними 2015 року у Київ прибуло близько 600 тисяч віруючих, Львів – 700 тисяч, Почаїв – близько 500 тисяч, Святогірськ – не більше 100 тисяч[1].

Основними причинами, що заважають розвивати релігійний туризм є:

- недостатньо розроблена комплексна програма розвитку релігійного туризму;
- недосконала система управління релігійним туризмом;
- нерозвинена туристична інфраструктура;
- відсутня маркетингова реклама;
- неналежні санітарні умови в місцях здійснення паломництва.

Загалом кожна церква підтримує релігійний туризм, а держава, в свою чергу, охороняє історичні об'єкти, оновлює

туристську інфраструктуру (ремонт доріг, побудова нових закладів харчування та розміщення). Беруть участь у підтримці релігійного туризму й різні благодійні фонди, які виділяють кошти на розвиток даного виду туризму.

В Україні налічують близько 7097 релігійних організацій, що входять до організації Православної церкви України. Серед них триста православних монастирів, три з яких отримали статус лаври світового рівня. Це Києво-Печерська лавра у м. Київ, Почаївська лавра у м. Тернопіль, Святогірська у м. Донецьк. Найвідомішими релігійно-паломницькими центрами в Україні є: Софіївський собор (м. Київ), собор Зарваницької Матері Божої (Тернопільська область), Свято-Успенська Унівська лавра (Львівщина), собор Святого Юра (Львів), Костел Петра і Павла (Луцьк), Спасо-Преображенський собор (Суми), Михайлівський Золотоверхий собор (м. Київ), Андріївська церква (м. Київ), Трьоханастасіївський собор (м. Глухів), Благовіщенський собор (м. Харків) та інші[2].

Хоч в Україні і зустрічаються різні види конфесій (католицькі, мусульманські, іудейські, протестантські, буддистські), вона була, є і буде християнським паломницьким центром, адже на її території відбулося хрещення Русі. Таким чином він викликає зацікавленість не лише у віруючих людей, а й в інших прошарок суспільства.

Сумська область має великий туристський потенціал, до якого відноситься і релігійний туризм. На її території знаходяться монастирі, церкви різних конфесій, чудотворні ікони та інші церковні реліквії, які приваблюють туристів. Найбільшу кількість визначних об'єктів має м. Суми. Серед них:

- 1) католицизм – костел Благовіщення Пресвятої Діви Марії (м. Суми);
- 2) православ'я – Воскресенська церква, Свято-Троїцький собор, Спасо-Преображенський собор, Іллінська церква,

Пантелеймонівська церква, Петропавлівська церква, церква Різдва Іоанна Предтечі, храм Благовірного Князя Георгія, церква Святої мучениці Валентини;

3) протестантизм – «Світло Євангелія»;

4) іслам – мечеть «Барякат»[6].

На території Сумської області знаходиться дев'ять монастирів, найвідомішим з яких є православний Молчанський монастир, що розташований в м. Путивль Сумської області. Він є найвизначнішою пам'яткою Сумської області. Перші згадки про монастир датуються XVI століттям, хоча він міг бути побудований і раніше. Сьогодні Молчанський монастир є релігійним місцем світового паломництва, адже кожен хоче приклонитися до ікони Пресвятої Богородиці «Молчанська» (Софронієвська).

Глинська Пустинь Різдва Пресвятої Богородиці – православний чоловічий монастир в с. Соснівка Глухівського району Сумської області. Це місце вважають чудотворним, адже там побачили сяючий образ Богоматері, де невдовзі з'явилося цілюще джерело. В монастирі знаходиться Глинський Нерукотворний Образ Спасителя, ікона Різдва Пресвятої Богородиці «Пустинно-Глинська» та мощі Глинських старців. Цей монастир приваблює туристів та вірян не тільки з України, а й усього світу.

Софроніївський монастир – чоловічий монастир, що знаходиться в с. Нова Слобода на горі Чудна Путивльського району Сумської області. Туристи й віруючі люди їдуть до нього, щоб помолитися в каплиці Божої Матері та відвідати печерні ходи, які були прокладені ще в XIII-XIV столітті.

Славиться Сумщина й церквами, які знаходяться в містах з тисячолітньою історією – Ромнах, Глухові та Путивлі. Найбільшою та найпопулярнішою є Трьоханастасіївська церква в м. Глухів. Вона виконана в неовізантійському стилі, і нагадує Володимирівський собор в м. Київ. В церкві зберігаються такі святині як ікона

Богородиці «Ігумена Святої гори Афон», ікона Великомученика і цілителя Пантелеймона, написані на горі Афон та інші чудотворні ікони, які приваблюють туристів[5].

Таким чином, можна сказати, що наша держава має багату культурну

духовну та історичну спадщину, зокрема в релігійному туризмі. Останнім часом зростає зацікавленість на паломницькі тури серед різних груп населення. Україна – багатоконфесійна країна. В державі нараховується приблизно 70 різних релігійних напрямків. Саме це дає можливість створити вигідні умови для розвитку не лише внутрішнього, а й міжнародного паломницького туризму в Україні.

Щоб релігійний туризм вийшов на новий рівень розвитку, і приносив дохід в економіку нашої держави необхідно виконати наступні завдання:

- 1) здійснити реконструкцію туристичних об'єктів;
- 2) створити маркетинговий хід у сфері туристичного бізнесу;
- 3) раціонально використовувати природний та історико-культурний потенціал держави;
- 4) розробити ефективний план ефективного регулювання розвитку релігійного туризму;
- 5) підготувати кваліфікованих працівників у сфері туризму;
- 6) залучити інвесторів для фінансової підтримки розвитку релігійного туризму;
- 7) співпрацювати з іноземними організаціями для залучення туристів.

Висновки. Отже, релігійний туризм – туризм, пов'язаний з регулярним відвідуванням релігійних та святих місць віруючих людей. Він посідає важливе місце серед інших видів туризму – екстремального, екскурсійного, екологічного та інших. Різні паломницькі подорожі формують духовний світ людини, відіграють виховну, естетичну та культурну функції.

Якщо об'єднати тур агенції, які класифікуються на паломницьких турах, залучити державні інвестиції, то можна відродити релігійні об'єкти на яких базуються подорожі, привабити туристів з усього світу та підняти економіку нашої країни.

Список використаних джерел

1. Божук Т. Релігійний туризм: становлення і функціонування. Географія і туризм: європейський досвід. 2009.
2. Дуткіна О. П. Релігійне паломництво як перспективний вид туризму. Туристичні ресурси України. 1996.
3. Ковальчук А. С. Релігійний туризм в Україні : проблеми і перспективи розвитку. 2000.
4. Любіцева О. О. Напрямки розвитку релігійного туризму в Україні. 2004.
5. Маїло Я. В. Проблеми розвитку релігійного туризму в Україні. 2000.
6. Романчик С. П. Паломництво українців у Святу Землю. Історико-географічний нарис. 2000.